

ELOFIZETES

HELYBEN ES VIDEKEN

Egy évre ... 180 Lei.

Fél évre ... 90 Lei.

Egy negyed évre 45 Lei.

Egy hóra ... 15 Lei.

Hirdetések
árszabás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSEG:

Aradi és csanádi egyesület
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 203.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Vállalat

Fővárdul Regele Ferde
csanád L. (József főh. utj) 22.

TELEFON-SZÁM 161.

Arad, 1921.

Főszerkesztő
Stauber József.

Csütörtök, október 27.

Svájc vizsgálatot indít
Károly szökése miatt.

(Kiutasítják kíséretét. — Olaszország tartózkodási helyet ajánl. — Irásban le kell mondani. — Mit akartak Héjjassal?)

BÉCS. A *Nenes Wiener Tagblatt* római értesülése szerint az olasz kormány Károly király tartózkodása helyéül Zita királyné születéshelyét, a Párma család piacnerei birtokát javasolja. Olaszország vállalja a család őrzését.

BERN. A svájci szövetségi tanács ma elhatározta, hogy Károly király egész kíséretét kiutasítja Svájcba, beleértve a család valamennyi tagját, amennyiben nincs rájuk abszolút szükség a gyermekek ápolására, akik Svájcban maradnak.

BERN. Károly király kíséretének kiutasításánál a következő személyek jönnek tekintetbe: Miksa főherceg, Seidl püspök, Ledehovszki kamarás, Schonta szárnysegéd, Werkmann százados, Steiner vezérigazgató és neje, Borovtzentné született Schönborn grófnő, Hye báró és Glutz követségi tanácsos.

BERN. Az igazságügyi rendőri ügyosztályt arra utasították, hogy indítson vizsgálatot Károly király elutazása körülményeinek kiderítésére és terjessze ki a vizsgálatot azokra a svájciakra, akiknek a vállalkozásban esetleg részük van.

Le kell mondani a trónról.

BUDAPEST. Hétfőn reggel közölték a lázadókkal a kormány következő feltételeit: 1. Feltétlen fegyverletétel és a teljes hadianyag kiadása. 2. Amnstitia mindenkinek kivéve a felbujtóknak, a vezetőknak. A király politikai tanácsadóinak felelősségre vonásáról rendes magyar bíróság dönt. 3. *Öfelsége a magyar trónról írásban önként lemond.* 4. A kormány *Öfelségeik* teljes személyi biztonságáért az országban való tartózkodásuk idejére jót áll, az országban való ideiglenes tartózkodási helyük iránt a nagyhatalmak budapesti képviselőivel folytatott tárgyalás után intézkedik. 5. A végleges tartózkodási helyükről a kormány a nagyhatalmakkal állapodik meg.

Károly király kiküldöttei: Gratz Gusztáv és Lehár ezredes a kormány kiküldötteinek, Kánva Kálmán rendkívüli követ meghatalmazott miniszternek és Sárkány Jenő altábornagynak megígérték a választ, de ez nem érkezett meg. E helyett sürgősen megkezdtek a

visszavonulást, amely teljes felbomlással végződött.

Héjjas Ivánt nem tudták megnyerni.

SOPRON. A lázadás hírére Héjjas Iván felkelőcsapatai hátrahagyva az osztrák határon a védelemre szükséges őrséget főerejükkel Cserna felé vonultak, hogy a magyar kormány akcióját a lázadás leverésére mindenben támogassák és a rendet helyreállítsák. A lázadók ismételten futárt küldöttek Héjjashoz és *fővezérséget ígértek neki*, ha visszatér régi helyére és nem vesz részt a lázadás leverésében. Megtévésztésül hamis táviratokat mutattak neki, amelyek szerint Károly király bevonult Budapestre és *Belitska* honvédelmi miniszter felszólítja Héjjast, hogy álljon a király rendelkezésére. Héjjas azonban nem adott hitelt a táviratoknak. Felkelő csapatai *gyékesen* részt vettek a lázadás elnyomásában, Sopron és vidékét megtisztították a lázadóktól és parancsnokukat, Köhler ezredes Sopronban elfogták. Mihelyt Sopronba megérkeznek a rend fenntartására szükséges erők, a várost kiártják és a szövetségi tábornoki bizottság rendelkezésére bocsátják.

Összehívják
a nemzetgyűlést.)

BUDAPEST. A nemzetgyűlést a diplomáciai tárgyalások befejezése után azonnal összehívják. Bethlen pozíciója tökéletesen megszilárdult, amennyiben az egész kiscgazda párt mögötte van és így agrárius alapon létre fog jönni az egységes kormányzó párt.

(Beniczky jelentkezett.)

BUDAPEST. Beniczky Ödön nemzetgyűlési képviselő, akiről az a hír terjedt el, hogy Budapesten elfogták és őrizetbe helyezték, ma jelentkezett a főkapitányságon, hogy a lázadásban való szerepét tisztázza. Miután előterjesztett bizonyítékaiból beigazolást nyert, hogy a puccsban nem volt része, elbocsátották.

(Visszahívják
a soproni tábornokokat.)

LONDON. A nagykövetek ta-

nácsa megbeszélés tárgyává teszi a szövetségi tábornoki bizottságnak Sopronból való visszahívását.

BUDAPEST. Ehhez a jelentéshez illetékes helyen azt fűzik hozzá, hogy a szövetségi tábornoki bizottság esetleges visszahívása nem jelenti a velencei egyezmény megdőlését.

A királynak sem szabad...

BUDAPEST. A főiskolai hallgatók egyesülete testületileg megjelent a kiscgazda pártban, ahol lelkesen ünnepezték az ifjúságot, a melynek szónoka, Antal István hangsúlyozta, hogy a magyar ifjúság a kormány oldalán fegyverrel bármikor kész szembeállani a felforgató törekvésekkel. Mayer

János államtitkár válaszában örömmel emlékezett meg az egyetem ifjúság hősi és hazafias magatartásáról. A kiscgazdapárt álláspontja mindig az volt, hogy akkor és úgy oldják meg a kérdést, amikor és ahogy a nemzet érdekében a legkedvezőbb. A másik oldalon nem akartak ebbe belenyugodni és kitétték az országot a megszállás és feldarabolás veszélyének. *A hazas és a nemzet ellen még a királynak sem szabad fegyvert fognia.* A husvétii puccs mérhetetlen gazdasági kára után a kártevés megismétlődött. A legszomorúbb az, hogy magyar ember magyar ember vérént ontotta. A magyar nem a király ellen fogott fegyvert, hanem a lázadók és félrevezetők ellen.

Egy kormány a vádlottak padján.

(Kik kergették a háboruba Bulgáriát?)

SZÓFIA. Az erre a célra delegált bíróság megkezdte a volt Radoszlavov kormány tagjai ellen indított per tárgyalását. A vád, melyet ellenük emeltek, két részre oszlik. Az első pont az, hogy *ők voltak az okai annak, hogy Bulgária beleavatkozott a háboruba*, a második pont pedig az, hogy mikor a végveszedelem már elkerülhetetlennek látszott, *nem igyekeztek a bajt különbeke kötésével enyhíteni.* A pert nagy érdeklődés mellett kezdték meg és a hallgatóság számára fentartott helyeket a zsüfolásig töltik meg politikusok, magasrangú katonatisztek és külföldi diplomaták. Stojanoff és Janeff közzévalók felváltva olvasták fel a hosszú vádiratot, majd egymásután félnapokig tartó vádbeszédeket mondtak. Stojanoff a vád részéről még pótlólag több tanút jelentett be. Így kívánra többek között Sztambulinszky miniszterelnök és Dobrovici volt királyi kabinettelnök kihallgatását arra nézve, hogy a Bresztlitovszkban kötött béke után javaslatot tettek Ferdinánd volt királynak a különbékére. *de ez a javaslatuk a Radoszlavov kormány tagjainak elletzése miatt nem lett figyelembe véve.* A javaslattevőknek az lett a jutalmuk, hogy a kormány börtönbe vetette őket. Janeff, a második közzévaló ezzel szemben a vádlottak által bejelentett tanúk közül többeknek a visszautasítását indítványozta. A vádlottak ügyvédeknek tiltakozása után ezt a javaslatot elfogadta a bíróság.

Az elnök aztán megadta Ton-

cessff volt pénzügyminiszternek a szót. Toncessff azt kérte, hogy a bíróság hozassa el az állami irattárból az 1912—1913-iki háboru okmányait, a Gesoff—Danef rezsimről szóló iratokat, valamint az előző háboruval kapcsolatosan kiadott narancsszíni könyvet, a melyekből mind csak az tűnik ki, hogy az 1915—1918-iki háboru éppen olyan szükségszerű következménye volt az 1912—1913-iki háborunak, amint hogy a franciák és németek között az 1870-iki harc következménye volt az 1866-iki háborunak. Toncessff volt pénzügyminiszter végre kérte a bíróságot, hogy hallgasson ki ruszcsuki, sistovi, oreacovi és vididni tanukat arra nézve, hogy ezeket a városokat a román hadsereg még a bolgár hadüzenet előtt bombázta és hogy ezen városok bombázásakor a bucuresti bolgár követ még a helylén volt. A casus belli szerinte tehát nem Bulgária idézte elő. Zsekoff tábornok, aki a Radoszlavov-kabinetben a hadügyminiszteri tárcát viselte, kijelentette, hogy mind ezideig nem kapta meg a vádiratot és így *voltaképpen nem is tudja, hogy mivel vádolják.* Kérte a bíróságot, hogy adassa ki neki a vádiratot és adjon neki időt annak át tanulmányozására, amíg pedig ez megtörténhetik, addig függesse fel a tárgyalást. Janeff közzévaló ezt ellenezte és hangsúlyozta, hogy a perrendtartás értelmében a megkezdett tárgyalás nem szakítható félbe. A bíróság Zsekoffnak kiadta a vádiratot, de a tárgyalást nem függesztette fel.

Eltűnt aradi valuta-Napoleon.

(Rosszul sikerült dollár-spekuláció.)

Jellegzetes alakja volt az aradi valutásoknak Klein Lajos. A valutatársadalomban egymás között egyszerűen csak „Napoleon” néven nevezték Kleint, aki nevét úgy érdemelte ki, hogy valóság-gal uralkodott a valuta-piac felett s a Városi kávéházban tanácskozó valutakereskedők között nem kis izgalom futott végig, ha megjelent kicsi, tömzsi alakja. Mindenki szerencsés kezű embernek tartotta, aki ügyességénél és kitűnő érzékénél fogva predesztinálva volt arra, hogy csakhamar nagy vagyont gyűjtsön. Kleint Aradon gazdag embernek tudták. Legutóbb tömeges valuta megbízásokat vállalt több aradi kereskedőtől, banktól és egy oradeamarei banktól. A rábizott ösz szegek körülbelül 3 millió leire rugtak. Klein, ugylátszik, szerencsétlen valutaspekulációba bocsátkozott. Dollárt vitt magával Bécsbe, ahol azt nagy veszteségekkel adta tovább. Kétségbeesésében osztrák koronát vásárolt, remélvén, hogy az csakhamar emelkedni fog. Ugyszólván minden pénzéért 24 millió osztrák koronát vásárolt. Az osztrák korona azonban nem alkalmazkodott Klein számításaihoz és még jobban zuhant lefelé. Klein négy héttel ezelőtt távozott el Aradról azzal, hogy egy hét múlva vissza érkezik. Megbízói eleinte türellemmel vártak, mert nem tudták elképzelni, hogy az aradi valutások Napoleonja annyit veszített

volna a bécsi tőzsdén, hogy nem mer Aradra hazajönni. Ma azonban, miután a táviratok megszámlálhatatlan özönét küldték Klein után, a megbízók képviselőiben egy aradi ügyvéd fennjárt a törvényszéken és érdeklődött, hogy az esetben, ha Klein nem válaszol a legutóbb feladott sürgönyre, bűnvádi eljárást tegyenek folyamatba ellene és diplomáciai uton lépjenek éritkezésbe az osztrák államrendőrséggel.

Az aradi törvényszéken nyert információk alapján az Aradi Közlöny munkatársa ma kérdést intézett egyik aradi előkelő kereskedőhöz, aki ugyancsak súlyosan van érdekelve az aradi Duyn-esetben. A kereskedő a következőket mondotta:

— Még most is reméljük, hogy Klein vissza fog térni, és némileg rendezi zilált viszonyait. Klein Lajos rövid idővel ezelőtt tűnt fel a valutások között és csodálatos szerencséjével elvakította társait. Ennek köszönhető, hogy megbízói, akik különben valamennyien megfontolt és komoly üzletemberek ennyi pénzt bízták rá. Kleinnek ingatlanai vannak Aradon, amikből, mint hogy veszteségei nem voltak túlnagyok, rendezni tudja ügyeit. Mi mindenesetre, belátással kezeljük az ügyet és csak abban az esetben teszünk ellene bűnvádi feljelentést, ha még egy héttig nem tudatja velünk bécsi címét.

Irodalom és művészet.

Méltányos fizetésleszállítások az aradi színháznál.

Kaptuk a következő levelet: Tisztelt Szerkesztőség. Olvastuk Róna Dezső színiigazgató ur nyilatkozatát az egyik aradi lapban. Mi, akiket közelről érint a tél beköszönte előtt a fizetésleszállítás, készséggel elismerjük, hogy a jelen körülmények között másként nem lehet biztosítani a színházét. Legyen szabad azonban röviden rámutatnunk arra, hogy a színiigazgató ur mit ért méltányos leszállítás alatt. A karszemélyzet tagjainak eddig is oly kicsiny volt a fizetése, hogy a jobb sorsra méltó emberek éppen csak hogy nem éheztek. De hát a színház és a kultúra érdekében ők is hajlandók belemenni a méltányos leszállításba. A méltánytalanság azonban másutt található meg. Kiss Mariskának az adóval és egyéb járulékokkal havi 1200 leire ment a fizetése, ugyanennyi fizetése volt Csige Böskének is. Mindkettő régi, kvalitásos színész, mindkettő repertoárral és ruhatárral rendelkezik. Az ő fizetésüket 950 leire redukálták. Kiss Mariska felboncolta szerződését, mert nem akart egy fizetési kategóriába kerülni egyébként igen tiszteletreméltó kardalokkal. Az igazgatóság fiatal, tehetséges kezdő színésznőket is szerződte havi 1200 lei gázzal. Egynek kivételével ezek fizetését nem 950, hanem 1050 leiben állapították meg. Három fiatal csinos kezdőt részesített meg, különbözőtételben a fizetéseket redukáló bizottság két régi, érdemes színésznel szemben, akik évtizedeket töltöttek a színházban. A negyedik új női tag — nem tudni miért — osztozott régi pályatársnői sorsában, talán azért, mert nem tud oly szépen mosolyogni, mint sze-

recesebb kezdő-társal. Ez az igazgatóságnak és méltánytalan eljárás méltán keltezt köztünk elkeseredést, mert ha már áldozatot hozunk a színházért, akkor elvárjuk, hogy egyenlő elbánásban részesüljenek az egyforma fizetésű tagok és a méltányos redukción fenn is vigyék keresztfül, de ne úgy, hogy a primadonna otthagya a színházat és vendég szerepetni menjen. Ezeket akarjuk megmondani, hadd lássák, miként fest a „méltányos fizetésleszállítás.” Igaz tisztelettel: a színházról néhány tagja, aki érthető okokból nem nevezheti meg magát.

* Csütörtök, péntek, szombat, vasárnap a Kék mazur. Ma lesz a bemutatója. Lehár Ferenc legújabb operettjének, a Kék mazur-nak. Az előadási próba tegnap lett megtartva és a sok megelőző próba hatása érzetű sikerét a darab összjátékán. A bemutató jegyei elővételben elfogytak. Jegyek a péntek, szombati előadásokra a rendes nappali pénztárnál kaphatók.

* Tündér Ilona és a vasorru boszorkány gyermek lünderrege zenével és táncokkal szombat délután kerül színre, míg vasárnap délután a Szerencselánc operett megy.

* A nagyságos asszony táncosa. A budapesti Vig- és Magyar-színház egy napon egy szerző-cég különböző darabjait hozta színre. A Vigszínház a Gyémántkőszörűs c. vígjátékot és a Magyar színház ugyanattól a szerző-cégtől. A nagyságos asszony táncosát. Mind a két bemutató nagy sikert aratott. Aradon a minap adott Gyémántkőszörűs után hét-főn kerül először színre. A nagyságos asszony táncosa című bohózat elsőrendű szereposztásban.

* Az estj előadások mátol kezdve 7 és fél órakor kezdődnek.

MOZI Aradi képek az Apollóban. A Viktoria filmgyár aradi felvételsorozatából az olasz vendégek aradi látogatásáról készült felvételeket vetíti az Apolló. Bemutatásra kerül a fogadtatás, az Astra-gyári látogatás, stb. A képeken előttünk vonulnak el Arad város hivatali előkelőségei is.

* Eladott élet az Apollóban. Megérdemelt sikert aratott az Apollóban az Atlantic filmgyár remekbe készült filmalkotása, az Eladott élet című négyfelvonásos társadalmi dráma. A közönség méltányolni tudja a filmgyár nagyon dicséretre méltó örekvését, hogy a megszokott film-sablontól eltérve, újat nyújtson. Erre a célra aztán nagyon megfelel a kép meséje is, amely egy élő lélekű élet romantizmusát tárja fel előttünk érdekes egybeolvasztásával annak, ami nap-nap után szemünk előtt az életben lezajlik és ami csak legbensőbb világa marad az egyénnek. A remek kép csak csütörtökön marad az Apolló műsorán.

* Új műsor az Urániában. Egy napig marad az Uránia műsorán Jules Claretie híres regénye: Az elvesztett becsület, amely hatfelvonásos dráma keretében került filmre. A kiváló regényíró írásművészetének minden jellegzetességét magába foglalja ez a regény, amelynek meséje az ugynevezett nagy témák egyikének feldolgozása. Noris aki szerelmében kedvese lesz Renato de Beumartel hercegnek, sok szenvedés után hosszú tud állni a hercegen... aki pedig nevéje is akarja tenni egykor elhagyott és elcsábított kedvesét. A kép nem a mindennapi nagyuri élet erotikus kicsapongásaiból veszi tárgyát, bár futólag azt is érinti, mely lélektani problémákat old meg nagy sikerrel. A kiállítás mindenben teljesen kielégítő és így kiváló szórakozást biztosít ez a kép. Csak csütörtökön kerül bemutatásra.

* Nagyarányú szenzációs film november 1-én az Apollóban és Urániában. November 1-én az ünnepekre való tekintettel az Apolló és Uránia színház is teljesen aktuális műsor beállításáról gondoskodott. Az Apolló színházban báró Pötvös József gyönyörű romantikus költeménye „A megfagyott gyermek” kerül bemutatásra. Sas Ede, a kiváló író írta filmre és az Atlantic filmgyárt dicsérettel a rendezése. A kiváló filmet nagy felkészültséggel fogja kísérni az Apolló színház zenekara. Az Urániában „A gyermekszív”. Montoomery gyermekregénye kerül műsorra, amelyet Pakots József írt filmre. E kiváló magyar filmek előre is a legnagyobb sikert fogják aratni.

Aradon keresnek egy pénzhamisítót.

Az abrudbányai csendőrség nagyszabású pénzhamisításoknak jött nyomára. A nyomozó csendőröknek sikerült elfogni a pénzhamisító bandát. Megtalálta a csendőrség a pénzhamisításhoz szükséges anyagot, amelyekkel kizárólag 500 lejeseket gyártottak. A pénzhamisító-banda vezére azonban megszökött az abrudbányai börtönből. Ma távirati megkeresés érkezett az aradi rendőrséghez, amelyben értesíti az abrudbányai csendőrség, hogy Dimitru Todorescu a banda vezére Arad felé vette útját. Az aradi államrendőrség ez irányban megindította a nyomozást.

Kártyaadósság nem perelhető.

(Alósparti a bíróság előtt.)

Megírtuk, hogy a múlt hónapban egy társaság alsóst játszott az egyik aradi kávéházban. A társaság tagjai közül Guttman Mór aradi kereskedőnek kedvezett legjobban a szerencse. Guttman, amikor már nagyobb nyereséget vágott zsebre, felállott és kijelentette, hogy el kell mennie, mert a feleségének megígérte, hogy 6 órára otthon lesz. A társaság azonban Guttmant nem engedte ellávozni azzal, hogy nyereségben van és így azt kívánták tőle, hogy 8 óráig látszék tovább. Az idő ellenőrzésére a társaság egyik tagja, Láng Géza zsebóráját az asztalra tette. Guttman a szerencse a játék további folyamán elhagyta úgy, hogy a társaság egyik tagjától kellett 2000 leit kölcsön kérnie. Azonban ezt az összeget is elvesztette. Amikor 8 órakor az asztaltól felállt, azt látta, hogy a kávéház óráján már egy félórával több van. A társaság tagjai közül az, aki Guttmannnak 2000 leit kölcsönzött, Guttmant beperelte. Az aradi írásbírósa ma tartott ebben az ügyben tárgyalást, amelyen a bíróság megállapította, hogy az óravisszaigazítást bebiztosítani nem lehet, de egyben elutasította a felperest azzal, hogy kártyaadósságot perelni nem lehet.

Elhalasztották a királyi pár látogatását.

(A királyné nem tartózkodik Romániában.)

A prefektura ma azt az értesítést kapta, hogy a királyi pár aradi látogatása halasztást szenved. Dr. Robu János főpolgármester ma kijelentette az Aradi Közlöny munkatársának, hogy Mária királyné jelenleg nem tartózkodik Romániában és csak hazaérkezése után jön Aradra a királyi család. A királyi család aradi látogatása régebben jelzett időpontnál néhány nappal később fog megtörténni. Dr. Lakatos Ottó minorita házfőnök ma délelőtt látogatást tett dr. Robu János főpolgármesternek a kérdést

intézett hozzá a királyi család látogatásának időpontjára vonatkozólag, mert úgy értesült, hogy a királyi család a minorita templomot is meg fogja látogatni. A főpolgármester kijelentette, hogy ha a pontos dátum rendelkezésére áll, a látogatást megelőzőleg 6 nappal értesíteni fogja arról dr. Lakatos Ottó házfőnököt. Itt említjük meg, hogy a polgármester rendeletére november 4-én megtartják az őszi országos vásárt, amelyet az eredeti diszpozíciók szerint későbbre halasztottak.

Moldován Silvius távozása. Még nem érkezett meg az áthelyezés.

Jelentette az Aradi Közlöny, hogy dr. Moldován Silviust, az aradi törvényszék elnökét áthelyezték Aradról Clujra az otiani agrár főtanácshoz elnöki minőségben. Az Aradi Közlöny munkatársa ma beszélgetést folytatott dr. Moldován Silviussal, aki a következőket mondotta:

— Hivatalos értesítést mindezt ideig nem kaptam áthelyezésemről. A dolog nem lep meg túlságosan, mert Antonescu Mihály igazságügyminiszter a törvényszéken tett látogatása alkalmával megkérdezte tőlem, hogy az esetben, ha egy fontosabb megbízást tud számomra adni, hajlandó vagyok-e itt hagyni Aradot? Én készségesen beleegyeztem áthelyezésembe. Ara-

dót nagyon megkedveltem. Családi kötelek nem tartanak vissza Aradhoz, csak néhány iskola társaságát és jóbarátomat sajnálom itt hagyni.

Dr. Moldován Silvius több mint féleztendeje elnöke az aradi törvényszéknek. Előzőleg Arad és Aradvármegye prefektusa volt és ez alatt az idő alatt nagy szervező képességével, megértő és lojális magatartásával Arad egész közönségének nemzetiségi és pártkülönbőség nélkül legnagyobb szimpátiáját érdemelte ki. Dr. Moldován Silvius volt prefektushoz mindenki birtokolt ügyes-bajos dolgaival. Mindenkit meghallgatott és mindenkinek ügyében megértést és jó akaratot tanúsított.

A drága cipő.

GRAZ. Tegnap a cipész-mesterek egyesülete népes gyűlést tartott, melyen élesen tiltakoztak a cipészek a bőr megdrágítása ellen. Kapelka, a gyűlés szónoka kijelentette, hogy a mai bőrár-emelkedés oda fog vezetni, hogy a cipészek nem fogják tudni mesterségüket tovább folytatni. A cipőárak emelkedésének kihatása katasztrofális helyzetet idézhetnek elő, mert így ma a középosztály — a hideg időjárás beálltával — nincs abban a helyzetben, hogy magának cipőt szerezzen be. Amíg egyik oldalon a nyomoruság az uralkodó, addig a másikon a pazarlás. Egyetlen iparág üzínél sem láthatók olyan vagyonok, mint a bőrösöknél. A börgyárosok és a timárok milliókat keresnek. Ennek dacára olyan kijelentéseket hallani részükről, hogy nem hajlandók ize műket tovább fenntartani, ha a bőrárak újabb emelkedése nem következik be. A szónok a börgyárosokat és a timárokat óva intette, hogy a helyzetet élére állítsák. A gyűlés elhatározta, hogy a nem normális és igazságtalan bőr-árfelhajtás ellen a börgyárosoknál és timánoknál tiltakozását jelenti be. A Kereskedelmi és Iparkamara is oda fog hatni a kormányra, hogy Ausztriából a nyersbőr kivitelét mindaddig szüntesse be, amíg a helyi szükséglet teljesen biztosított.

Vállalatok ellenőrzése.

(Törvény a könyvvezetőkéről és könyvszakértőkéről.)

A Monitorul Oficial ma érkezett október 22-i száma a hiteles könyvvezetőkéről és könyvszakértőkéről szóló új törvény végrehajtási rendeletét közli. Ezek az egészen új irányú rendelkezések mélyen belenyúlnak a vállalatok könyvelésének ellenőrzésébe, különösen az ötmillió feletti tőkével dolgozó részvénytársaságoknál és az 500.000 leien feletti tőkével dolgozó és hitelt visszszámítolást stb. igénybevevő magán cégeknél. „Contabil autorizat” az, aki a kereskedelmi, ipari vagy pénzügyi ügyleteket a könyvelési tudomány szabályai szerint könyveli és a törvényszékek mellett megyénként önálló jogi személyekként szervezett hiteles könyvvezetők és könyvszakértők testületének tagja. Aki az államnál, vagy az 500.000 leien feletti tőkével és hitel igénybevételevel dolgozó magánvállalatnál contabil autorizat hivatalát tölti be, köteles belépni az egyesületbe. Kvalifikáció: kereskedelmi akadémia, felső kereskedelmi iskola, vagy legalább egy éves esti felsőbb kereskedelmi tanfolyam végzettsége, polgári jogképeség, csalásért, lopás, sikkasztásért, hamis tanulásért, hamis bukásért stb. ne lett legyen elítélve. A törvényszékek egyesületei által központi szerv a bucarestii táblá-

nál alakított főtanács. Háromféle tag van: gyakornok-könyvelő az első két évben, jogosított könyvelő e két év után, könyvszakértő, aki további három évig működő tagja volt az egyesületnek és igazolja könyvszakértő bizonyítványával, hogy gyakorlatilag megfelelt, aminek és az illetékes törvényszéki csoport ajánlatának az alapján a bucarestii felsőbb tanács adja meg a jogosítványt. A könyvelés képesített tanárai, ha tagjai az egyesületnek, mindjárt szakértők.

A jótékony egyesületek, gondnokság alatt állók stb. vagyongazdálkodásának ellenőrzésére a törvényszék szakértőt rendel ki, aki évente legalább egyszer ellenőriz. A kirendeléssel együtt a díjat is megállapítja a törvényszék. Birósági, polgári és büntügyekben könyvszakértő csak az egyesület tagja lehet. Ötmillió feletti tőkéjű részvénytársaságnál

legalább egy felügyelőnek contabil autorizatnak kell lennie; új cég nem jegyezhető be, ha ezt be nem tartják. Az alapszabályokban, a társaság mérlegén, jegyzőkönyveim mindig ki kell tüntetni az aláírásoknál, ki a hiteles könyvelő tag. Magánvállalatnál, ha tőkéje 500.000 leien feletti és hitelt vesz igénybe, contabil az autorizatnak kell aláírásával igazolnia, hogy a könyvelés szabályos és adatai valók, különben a bíróság az év végi számadások lezárását a regatban előirt szabályok szerint nem láttamozza. Az egyesület tagjai a három csoport szerint 30—50—80—150, illetve 200—300 lei beiratási díjat, legalább 25, 50, illetve 150 lei évi tagdíjat fizetnek és a szakértők díjaik 5%-át. A bevételek negyed része a bucarestii felsőbb tanácsot illeti. A törvény életbeléptetésének első hat hónapjában a törvényszék elnökétől kell kérni a

Szigoru vizsgálat a kórházi gyilkosság ügyében.

(Meculescu Sándor főügyész nyilatkozata.)

Az Aradi Közlöny részletesen beszámolt arról a szenzációs bűnügyről, amely az aradvármegyei köz-kórházban történt. Az Aradi Közlöny nyomozása alapján dr. Demian Aurél köz-kórházi igazgató tegnap délben félegy óra-
kor feljelentést tett az aradi királyi államügyészségen. Az igazgató főorvos tegnap d. u. 1/4 óra-
kor telefonon felhívta dr. Stauber Andor gáji kerületi orvost, hogy intézkedjék Medve János temetésének megakadályozása iránt. Tegnap délután a Kovács-utca 5. sz. alatt már összegyűlt a gyásznép, amikor dr. Stauber Andor intézkedésére Medve János temetését megakadályozták. Délután a Kovács-utca 5. szám alatt levő halottsházban megjelent dr. Luszt Ferenc rendőrorvos és Drincu ügyeletes rendőrtiszt. Dr. Luszt a holttest megvizsgálásánál megállapította a súlyos, külső sérüléseket. Munkatársunk ma beszélgetést folytatott Sommer Nándor vizsgálóbíróval, aki kijelentette, hogy az Aradi Közlöny nyomozása alapján megindítják a legszigorubb vizsgálatot. Medve

János holttestét ma délután boncolták fel. Érdekes részleteket tudunk meg, amelyek bizonyítják az elmebetegosztály telkiismeretlen ápolóinak működését. Amikor Medve Jánost súlyosan megsebesítették, az ápolók kimosták Medve János fejsebeit, az ütés következtében elhasított bőrt kezükkel összenyomták és a súlyosan sérült haját ráfésülték a sebre. Ez azért történt, hogy az orvos ne vegye észre Medve János fején a sebeket. Meculescu Sándor főügyész ma az Aradi Közlöny munkatársának a következő kijelentést tette:

— Az Aradi Közlöny cikke nyomán azonnal intézkedtem, hogy a kórházi gyilkosság ügyében a vizsgálóbíró a legszigorubb vizsgálatot rendelje el. A szerencsétlen áldozat temetését elhalasztották és én elrendeltem a hulla azonnali felboncolását. Minden erőmmel és energiámmal rajta leszek, hogy a vizsgálat kiderítse az esetleges visszaéléseket és az esetleges bűnösök a törvény vasszigorával büntettségnek.

Külerőszak ölte meg Medve Jánost.

Ma délután öt óra-
kor boncolták fel Medve János holttestét a gáji Kovács utca 5. számú lakásban. A törvényszéki bizottságban Meculescu Sándor főügyész is részt vett. Sommer Nándor vizsgálóbíró a boncolás megkezdése előtt megeskette a törvényszéki orvosokat, hogy lelkiismeretesen végzik munkájukat. Medve János meztelen hullája rettenetes állapotban feküdt a boncoló asztalon. Már magán az arckifejezésen is látszott, hogy rettenetes kínok okozhatták halálát. Egész teste csupa ütés volt, a fején két hasadás, a füle leszakítva, a nyakán folytatásnak a nyomai. Gyengébb idegzetű embernek nem lett volna tanácsos megnézni az áldozat holttestét. Az orvosok felgyürt kabátujjal kezdték meg munkájukat. Gyorsan szaladt a bonckés

az emberi testben. Legelőször a koponyáját fűrészelték szét. Csakhamar megállapítást nyert az a tény, hogy Zelekucán János örlött ütése, amit a szerencsétlen fejére mért nem volt halálos. Tehát így nyilvánvaló, hogy Medve Jánost az ápolók ütése ölték meg. Mialatt a hullát boncolták, kiinn azelőszobában egy öregasszony jajveszékelt. Valami hozzátartozója lehetett Medve Jánosnak. Jóval hat óra után lettek kész az orvosok az eredménnyel és jegyzőkönyvbe diktálták a boncolás eredményét, amely szerint Medve János külerőszak következtében halt meg. Három óráborda betört. Ez ö elvértés okozta halálát. A boncolás eredményeként megindul a vizsgálat és több letartóztatás várható.

ntes könyvelők és a szakértők névjegyzékébe beírás. Ő bírálja el, megvannak-e a feltételek. Ha legalább tíz tag van, megalakul a csoport.

utóbbi időben amilyen elszaporodtak a női kártyások, hogy nem ritka eset, mikor egy-egy kártyarazzia után négy-öt nőt szállítanak a defektív a főkapitányságra a férfítársasággal egyetemben. A klubokban és társaskörökben már nagyobb arányokban folyik a játék. Új zugklubok alakulnak, amelyek már kizárólag a pinkapénzre alapítják anyagi létüket. És mind virázzik! De a legsajnálatosabb talán mégis az, hogy ez a veszedelmes epidémia már a családi házába, a magánlakásokba is befő. A legutóbbi időben több magánlakásban berendezett játékbartlangot leleplezték a rendőrség. Ezeket a lakásokat azután vagonlakó menekülteknek juttatják. A hadigazdagok fényesen berendezett lakásaiban százazrekben folyik ma is a játék. Ide persze csak meghívott vendégek járnak és csak a kiválasztottak dobálhatják a bankba könnyen szerzett vagyonukat.

Magyarországgal

ismét megindult a vasúti forgalom

Megirtuk, hogy az aradi vasúti állomás a bucarestii vezérigazgatóság rendelkezése a vasúti forgalmat teljesen beszüntette. A mai nappal újabb rendelkezés érkezett a vasútiállomás főnökségéhez, amely szerint a vasúti forgalmat ismét teljes mértékben fel kell venni Magyarországgal. Ma délelőtt 9 óra 40 perckor már a személyvonat el is indult Magyarországra felé és rendszeresen meg is érkezett Lökősházára, ahonnan délután ismét menetrendszerűleg indult vissza. A nemzetközi gyorsvonat is megindul. Ma azonban még nem ment át a határon a budapesti gyorsvonat azért, mert az előbbi rendelet következtében tegnap nem indította az aradi vasúti állomás Magyarországra felé a budapesti gyorsvonatot és így ma Budapest felől sem érkezett meg a gyors. A holnapi naptól kezdődőleg azonban a nemzetközi gyorsvonat is ismét rendszeresen közlekedik. A személyforgalom felvételével egyidejűleg az áruforgalmat is felveszi Arad Magyarországgal.

A vasut tolvajai.

(Az ügyészség fogházába szállították.)

Megirta az Aradi Közlöny, hogy az aradi vasúti állomáson hosszú időn keresztül lopkodták az Aradra érkezett áruküldeményeket. Főleg a divatcikkekre vetették rá magukat a tolvajok, akik a Fodor és Halász cég férfi divatcikkkel tömött csomagját, a Meisl és Adler, cég kalapküldeményét, a Vertes áruügynökség nagyobb áruval telt csomagját és még számos küldeményt dézsmáltak meg. A Rasztig detektivcsoportnak sikerült kinyomoznia, hogy a lopásokat egy szervezett vasúti tolvajbanda követte el, melynek a vezetőjét, Stoinescu János vasúti raktárnok személyében tartóztatták. A banda tagjai közül még nyolc munkást sikerült a detektíveknek elfogniok. A vasúti tolvajokat ma a rendőrségről átkísérték az ügyészség fogházába.

HIREK.

Előléptetések az Acsevnél.

Az Acsev igazgatóságánál 1921 év november hó 1-től való érvényesüléssel a következő előléptetések történtek: Schor Lajos igazgató helyettesnek igazgatói cím engedélyeztetett, Illetmény emelésben részesülték: Schor Lajos és Tüdös Béla igazgató helyettesek, Németh Zsigmond, Zborovszky Pál, Laczay István, Vincze Endre, Isztray Géza főfelügyelők. Kinevezettek főfelügyelőkké Sebes Ede és Rózsa Imre főfelügyelők, felügyelővé Lázár Szilárd főellenőr. Magasabb fizetési osztályba előléptek Nemes Aladár titkár, Szarka János főellenőr. Főellenőrré kinevezetett Sándor Zsigmond ellenőr. Magasabb fizetése előléptek Ludwig Péter, Bogtscha Imre, Drosnyák János, Csermann János ellenőrök és Bakó László hivatalnok.

— Utóbejelentési összehívás. E hó 27-én jelentkezni tartoznak: I. rendőrkerületben: Str. Simion Balint (Desséffy-utca) és november hó 5-ig bezárólag az eddig nem jelentkezettek. II. rendőrkerületben: I. hó 27-től november hó 5-ig bezárólag az eddig nem jelentkezettek. III. rendőrkerületben: Str. Sava Raion és Str. Mihai. F. hó 27-től 30-ig. Mig f. hó 31-től november 3-ig Str. Nicolai (Miklósu-utca) végül 4-től november 5-ig bezárólag Legelősor. Egyúttal felhívom a fent említett rendőrkerületek mindazon lakosait, akik mindezekig nem jelentkeztek, hogy a fentjelzett időn belül okvetlenül jelentkezzenek, mert az elkésztettek illetve nem jelentkezettek büntetettnek.

— Paveianu táblabíró temetése. Ma délután negy órakor nagy részvét mellett temették el dr. Paveianu volt táblabírót. Az aradi törvényszék bírói kara és tisztviselői testületileg jelentek meg a temetésen. A törvényszék nevében Miculescu Sander főügyész mondott megható beszédet. Az aradi törvényszék bírói kara koszorút helyezett el a ravatalon. Ugyanolyan koszorút küldött az ügyészség és a törvényszék tisztviselői kara is.

— A Kolosey-Egyesület tisztikara a polgármesternél. Dr. Baross Lajos, a Kolosey-Egyesület elnöke ma látogatást tett dr. Robu Janos főpolgármesternél és bejelentette, hogy az Egyesület ugyan megvalasztott tisztikara tisztelegni szándékozik a főpolgármesternél.

— Eljegyzések. Glezinger Jenő aradi kereskedő eljegyezte Springer Edit urleányt Nagyszombatól. Tiegermann Irénket Konopról eljegyezte Iritz Béla Arad. (Mindenkülön értesítés helyett.)

— Roman fordítások olcsón és precízen készülnek a Kelet hírlap-irodában.

— Az új váltópénzek. Bucaresti. November 3 és 5-ike között érkezik Svájból 13 millió lei értékű 25 és 50 banis ércpénz az országba, a mely már második szállítmány. A pénzügyminiszter a már korábban érkezett szállítmányt azért nem bocsátotta forgalomba, mert azt akarja, hogy a teljes 20 millió értékű aprópénz egyidőben és egyenletesen elosztva az egész országba kerüljön forgalomba. Ezek szerint November közepe előtt aligha kerülnek kibocsátásra az új pénzek.

— Betörés villanyvilágítás mellett. Tegnap éjszaka ismeretlen tettesek behatoltak Váci Kálmán Calea Radnei 12. szám alatti cipész üzletébe. A vakmerő betörők felgyújtották a villanyt és fényes kivilágítás mellett szedték össze az üzletben található holmit. Váci megtette a feljelentést a rendőrségen.

— Halálozás. Majoros János kovácsmester és neje szül. Görgényi Julianna fia, Majoros József tanuló 18 éves korában ma hajnalban meghalt. Temetése 27-én délután 4 órakor lesz a Str. Dorobantilor (Urbán Iván-utca) 30. számú házból.

— Jugoszláviában nem lehet asszonyt szöktetni. A jugoszláv belügyminiszter új rendet léptetett életbe az utlevelék kiadásánál. Eszerint Jugoszláviában majdnem ugyanazok az okmányok szükségesek az utlevél megkapásához, mint nálunk, azonban van egy rendelkezés, amely méltán felkelteti a közügyelmét és örömeire szolgálhat a békés családi életet óhajló férfieknek. Az új rendelet szerint asszony csak abban az esetben kaphat utlevelét Jugoszláviában, ha férje nyilatkozik arról, hogy hozzájárul az utlevél kéréséhez. A férfi beleegyezésével mégis csak nehéz lesz asszonyt szöktetni.

— Bukaresti Kurir címen jelenik meg Bucaresti egyetlen magyar nyelvű hetilapja Bodó Pál szerkesztésében. Ma, eddig változatlan, bő tartalommal. Az eredeti lapok rendszer formájában megjelenő hetilap ára 2 lei 50 bani.

— Felkelők és osztrákok harca. Bécsu hely. Tegnap 150 főnyi irreguláris katonaságból álló felkelő magyar csapat behatolt Pandorfalvára és megtámadott egy tisztből és 14 emberből álló osztrák járőrt. Az osztrák járőr egy része elmenekült, közülük a parancsnok és négy ember elesett.

— Vagongyár Déván. Az államvasutak Déván nagyszabású vagongyárat fognak létesíteni, amelynek célja, a körülbelül 143 hold területet vásárolnak meg. A vagongyárral kapcsolatban 40 munkásházat is építenek.

— Tilos az állomásokon koldolni. Bucaresti. A CFR. vezérigazgatósága körrrendeletet adott ki, amelyben utasítja az illetékes közegeket, hogy az állomásokon akadályozzák meg a koldulást és kéregetést.

— Vermérgezés morfininjekciótól. Oradea-mare. Dr. Mayer László tisztifőorvos tegnap tragikus körülmények között meghalt. A városzserbia nagy népszerűségnek örvendő orvos tegnap morfininjekciót vett és vermérgézést kapott, melynek áldozatává vált.

oooooooooooooooooooo

A kártyázó Budapest.

(Pincék kártyagyára áll győzi a munkát. — Nők utja a kártyaasztaltól a rendőrségre.)

Még soha nem fogyott annyi kártya Budapesten, mint az utóbbi esztendőben. A kártyagyarak áll győzik a sok munkát, bár kétjzött munkalétszámmal és százszoros árákkal gyártják reggeltől estig a játékkártyákat. A pesti kávéházakat már korán reggel elözönlik a nofórius kártyások. Reggel 9-10 órakor megindul már a munka és szinte zárórág megállás nélkül perog a harminckét figura. Ebből élnek. Körüli kávéházak pincérei mondják, hogy a kártyatermeket már ki sem lehet takarítani a sok professzionista kártyástól, kik reggeltől késő estig a zöld asztal mellett ülnek. Persze nem, ritka eset aztán, hogy közvetlenül az asztal mellett a főkapitányságra kerülnek.

A hamiskártyások eltűntek Budapest területéről. Az állandó, erős ellenőrzés elijesztette a sipistákat, úgy, hogy jobbnak látták más vidékre menni. Most vidéki városok kávéházaiban dolgoznak a pesti hamiskártyások. Tiltott szerencselátékokot is csak a legkritikább esetekben játszanak ma már nyilvános helyen. De annál nagyobb étekben folyik a nyit játék. A legújabb jelenség, hogy már a nők is játszanak nyilvános helyeken. Az

A meggyilkolt miniszter.

Tegnap délelőtt folytatták a Draskovics miniszter merényleti elleni tárgyalást, amelyen több tanu hallgattak ki. Az első tanu Timotijevics Iván belgrádi titkosrendőr, aki az elhunyt miniszter közelében volt. Az elnök kérdésére világosan válaszolt és leírta a merényletet. Amikor Aliagics elsütötte revolverét, ő utána szaladt, lőtt és fején megsebesítette a merénylet. Aliagics erre megfordult a titkosrendőrré szegezte revolverét, a következő pillanatban azonban már ki is hullott a kezéből és ő megadta magát. Timotijevics erre megkérdezte:

— Tudod-e kit öltél meg?

— Nem én! volt a válasz. Ezzel szemben Aliagics nem ismer te be, hogy ő a detektivre is löni akart. Az elnök megjegyezte, hogy a törvényszéki fegyverszakértő megállapította, miszerint a harmadik lövésnél csütörtököt mondott Aliagics revolvere. Tehát ő a detektivet is leakarta löni. A második tanu Durli Antal, aki a merénylet idejében Dunán volt. A két lövés eldördülése előtt látta Aliagicsot, amint a parkba sietett és még köszönt is neki. Rögtön ezután két lövés halatszott és „Fogjátok meg!” kiáltások. A harmadik tanu Jettics Velimir, belgrádi bölcsészstanhallgató, aki Marinkovicsal együtt utazott Belogradba. Elmondotta, hogy Marinkovics nagy diaktársaságban volt ahol énekelték és politizáltak. A negyedik tanu Kufondzics Voja nem érkezett meg a tárgyalásra. Aliagics védője követelte ennek a tanunak utólagos kihallgatását. Dr. Vaics elnök ezt vissza utasította és ezzel a bizonyító eljárás véget ért.

Pogasra akasztható automobil

(A berlini autókiallítás csodái.)

BERLIN. Lezajlott a tíznapos autókiallítás, német földön a háború óta az első. Elhangzottak a szakvélemények, az ismertetések, melyek naponta a nagy újságok külön mellékletét töltötték meg, a belföldi és külföldi kritikák minden, ami csak vele jár egy ilyen kiállítással. A kiállítás a mai német autógyártásnak különösen három vonását emelte ki. Az első a gyártott típusok sokfélesége. Második vonás a rengeteg kis kocsik, motorbiciklik, ciklonette és egy egész sereg — mondjuk: — közeperteműny az autók és a biciklik között. Az autók nem luxus hanem közlekedési eszköz. Árának tehát olyannak kell lenni, hogy mindenki, akinek szüksége van rá, használhassa. Főfeladata, hogy városban, utcán megengedett gyorsasággal megbízhatóan és kevés benzint fogyasztva fusson. Egyszerűnek kell lennie, hogy mindenki kezelhesse, ne legyen szükséges a sofőr. Ezeknek a követelményeknek felelnek meg az egész könnyű kocsik, háromkerékű autók, azután olyanok, melyek 4 keréken állnak, de induláskor két kerék a levegőbe emelkedik és így a kocsik mintegy biciklivé válnak. Vannak egyfelváltás villamos autók, amelyek gyerek-kocsikhoz hasonlítanak: úgynevezett motorcipők, melyeken állva utazik az ember a kormányrudra támaszkodva; ezek könnyűek, összecuskahtók és a fogasra lehet akasztani őket.

Harmadik feltűnő vonás a kiállított karosszériák szépsége. Mindennek művészi formát adni, ez a jelszó ma már életé vált Németországban. Sziluetben a német autók ma már tökéletes.

Voltak szenzációk még a szakemberek számára is. A párisi autosalonból már ismert propelleres kocsik: a szó szoros értelmében, mint egy szárnyak nélküli repülőgép. Azlán a kapcsolás nélküli Maybach-kocsi, minden automobilitista ideálja: valamennyi sebesség elérhető áttételváltoztatás nélkül, egyedül a gáz szabályozásával. És végül a kiállítás clouja, a Rumpier-Tropfen. Ma-

gyarul vízcsöpp-kocsi. A kocsik alakjának mintájául ugyanis az eső-vízcsöpp szolgál, mely a legkisebb levegőellenállásnak megfelelő alakot vesz fel. Elöl egy félgömb, mely hegyes hengerkupba megy át. A sofőrülés egészen elől van; a motor hátul; a sárhányók kis szárnyfölkületek, úgy, hogy a kocsik futásközben nem fekszik egész súlyával a tengelyeken; a kerekek persze lőmöttek, a fényszórók a kocsik testébe vannak süllyesztve. Az egész kocsi idegenszerű benyomást kelt; tiz ember közül kilenc nem tudta az első pillanatban megmondani, hogy merre fut.

LEGUJABB.

Az antant elismerése a Bethlen-kormánynak

PÁRIS. A sajtó meglepedésének ad kifejezést a magyarországi Karlista puccskísérlét gyors elintézéséért és teljes elismeréssel adózik a magyar kormánynak. A Temps szerint a nagykövetek tanácsa a budapesti kormánynak köszönetet fog mondani a puccs kísérlét elintézéséért.

BUDAPEST. Castagnetto herceg budapesti olasz követ az olasz álláspontot és a magyar kormány állásfoglalását a király affér elintézésének kapcsán a következőkben világította meg:

— A magyar kormány elismerésremélő hidegvérrel, felelősségének teljes tudatában járt el a király puccsal szemben. Tudom, milyen fájdalmas volt a magyar kormánynak, hogy testvér véromlását kellett feloldni a dolgotnak. Bethlen miniszterelnök eljárása Della Foretta olasz külügyminiszter teljes elismerésével társított. A velencei egyezmény a legutóbbi eseményektől teljesen különálló ügy, amelynek változatlan fennállására a meghiúsult konspiráció nem lehet befolyással Magyarország és Olaszország közötti erős szálak szövődnek, amelyek a barátság mellett a két állam közös érdekeinek a szálai is lesznek.

Bethlen politikája.

BUDAPEST. Bethlen gróf miniszterelnök a kormány politikájának irányelveiről a következőket mondotta:

— Fátvott akarunk borítani a multra. A magyar nemzet minden rétegét, amely súlyos megpróbáltatásokon ment át, az ország újjáépítésének munkájában érvényesíteni engedjük. A lakosság minden rétegének párt, nemzetiségi és felekezeti különbség nélküli munkája meggyógyítja azokat a sebeket, a melyeket rajtunk a katasztrófák ejtettek és a múlt viszályai után elkövetkezik az egyetértés, a kibékülés és az újjáépítés. És ezekben a nehéz munkákban kötelessége részt venni minden jó magyarnak.

Internálják Károlyt.

LONDON. Angol politikai körökben általános az a meggyőződés, hogy oktalan dolog volna Károly királyt Európában hagyni. Londonban a Kanári szigetekre

vagy Ascension szigetekre gondolnak, mint internálási helyre, de az is lehetséges, hogy valamelyik angol gyarmatra viszik. A Reuter-ügynökség azt írja, hogy bár a svájci kormánynál nem tettek panaszt Károly elutazása miatt, még is nem hivatalos jellegű vizsgálatot folytatnak le.

(Lengyelország szolidáris.)

BUDAPEST. Az itteni lengyel követ megjelent a miniszterelnökségen és a folyó minisztertanácson kijelentette, hogy Lengyelország szolidaritást vállal azokkal az intézkedésekkel, amelyeket a kisan-tant Magyarország ellen hoz.

Ostenburgot elfogták.

BUDAPEST. Ostenburg őrnagy, a Karlista puccs értelmi szerzője és megszervezője tegnap éjszaka katonai fedezettel Budapestre érkezett. Ostenburgot Tatatóváros környékén fogták el, a kukoricásban bujkált. Kézrekerült még Kmz ezredes és több tiszt, akik a puccsban részesek voltak. Valamennyit a katonai ügyészség Margit körüti fogházába szállították. Gróf Andrássy Gyulát, Rakovszky Istvánt és Gratz Gusztávot ma reggel kísérettel Budapestre hozták. A királyi ügyészség a büntető törvénykönyvnek lázadásról és felségárulásról szóló szakaszai alapján indítja meg ellentük az eljárást.

Szilassy Pál a királypuccs bűnügyének referense.

Budapest. A budapesti királyi ügyészség elnöke a királypuccsal kapcsolatos bűnügyek referenséül Szilassy Pált rendelte ki. Az új törvény értelmében maga a királyi ügyészség fogatosítja a nyomozást a királypuccs bűnöseivel szemben.

(Károlyt kizárták Svájcból.)

PÁRIS. Schulthes svájci szövetségi elnök kijelentette, hogy Svájc nem engedheti meg többé, hogy Károly oda visszatérjen, mert nem tűrheti, hogy Svájcban csufot üzzenek.

(Hadiállapot Portugáliában.)

LISSZABON. Tizennégy napra hadiállapotot rendelt el a kormány. Azonkívül intézkedett, hogy a bolsevistáktól minden fegyvert

szedjenek el. A forradalmi kormány terve az, hogy Portugáliából szocialista köztársaságot alakítsanak.

(A birodalmi elnök levele Wirthhez.)

BERLIN. Wirth a lemondott kancellár elfogadta a birodalmi elnök megbízását az új kormány megalakítására. A birodalmi elnök kedden levelet küldött Wirthnek, amelyben a következőket írta: Ve szélyben a haza! Azért azzal a nyomatékos kéréssel fordulok önhez, hogy vonja vissza lemondását. Az új kormányban Wirth maga vállalja a külügyi tárcát is.

Közgazdaság.

Zürich: a magyar korona ismét emelkedett.

A magyarországi Karlista-kísérlét teljes kudarcra kedvezően befolyásolta a zürichi deviza-piacon a magyar korona kurzusát. Még tegnap a zárlatkor 67 volt a magyar korona árfolyama, addig mai tőzsdezárlatkor 75-ön állt a magyar korona, tehát sokkal magasabban, mint Hegedüs Loránt volt pénzügyminiszter távozása idején. Az október 26-i kurzus jelentések a következők:

Aradi valutaárak: Dollár 132, francia frank 11'20, márka 0'92, dinár 1'85, sokol 1'45, magyar korona 0'23—0'24, osztrák korona 0'07—0'08, budapesti kifizetés 5'20, bécsi kifizetés 25'50.

Bucuresti valutaárak: Napoleon d'Or 380—400, francia frank 9'60—9'70, angol font 500—550, lira 5—5'20, márka 94—95, dollár 130—132, sokol 1'50—1'55, magyar korona 0'20—0'21. Kifizetések: Páris 10'10, London 544, Berlin 0'88, Milano 5'60, Prága 1'45, Newyork 135.

Zürichi nyitás: Berlin 332, Newyork 549, Milano 2165, Prága 565, Budapest 75, Zágráb 185, Bucuresti 390, Varsó 13, Bécs 28, osztrák lebélyegzett korona 18.

Budapesti nyitás: Napoleon d'Or 2150, angol font 2850, dollár 719, francia frank 5400, márka 458, lira 2775, osztrák korona 21'25 leu 518 sokol 763, dinár 980.

— Budapesti értéktőzsde. Budapest. Az értéktőzsdén tegnap a fontosabb papírok kurzusa a következő volt: Angol-Magyar Bank 735, Földhitelintézet 2575, Magyar Hitel 1690, Leszámitoló Bank 740, Osztrák Hitel 640, Kereskedelmi Bank 6825, Concordia malom 3225, Gizella malom 2000, Beocini 6925, Általános Készén 8900, Ganz Danubius 32600, Ganz Villamossági 5500, Rimamurányi 2530, Salgótarjáni 6175, Schlick 1180, Urikányi 6021, Baróti 1225, Egyesült Izzó 2950, Magyar Cukor 14000, Brassói 4025, Egyesült Fa 6550, Nasci 15550, Lichtig 780, Országos Fabank 1245, Rézbányai 2650, Zalai 2550, Adria 7650, Közfut Vasut 1050, Déli Vasut 1350, Állam vasut 3575.

Mielőtt téli felöltő szükségletét beszerzi, tekintse meg

JULIU PLESZ GYULA
női és gyermekruha áruházát

ARAD, Strada Pirlol Nr. 3
Vörösmarty-u. a Színház épület
hátsó bejáratával szemben. 3280

Külön mértékosztály!

Bucsu az élettől.

(Kiss József utolsó verse.)

BUDAPEST. A hetvennyolc éves Kiss József a legnagyobb élő magyar költő súlyos belegen fekszik népszínház-utcai lakásán. Néhány hét előtt, amint karosszékekben idegen költők verseit olvasta hirtelen elsédült, heves főfájásról panaszkodott, majd néhány pillanatra elvesztette eszméletét. Azonnal ágybafektették és az orvosok megállapították hogy egy ér pattant meg a költő agyában. Erre vall az is, hogy bémulási tünetek mutatkoznak a beleg tagjain. Az orvosok érvágást végeztek az agy költőn, ami javított is valamit közérzetén de sajnos a nagyjából poéta állapotában jelentősebb javulást nem idézett elő.

Naphosszat csaknem szótlannul pihen a költő akinek szobájában minden úgy hever még, amint azt belegsége előtt ott hagyta. Néhány könyv az íróasztalon, egyik-másik föllapozva fehér papirlapok Kiss József apró gyöngybelűs írásával egy-egy megkezdett vers. Bár az utóbbi esztendőben már sokat betegeskedett, mégis friss szellemi erővel dolgozott a költő, akinek utolsó versei már majdnem mind az elmúlás gondolatával foglalkoznak. Nemrég írta ezt a verset is amely sorrendben az utolsó:

ATLANTIS

Elsülyedt virágról
Szólnak a regék
S vannak akik látták
A tavak fenekét,
Emberek jönnek
Emberek mennek
És minden úgy van;
Amint volt előbb
Ó távol ifjúságom,
Te szép tündérmese
Te vagy az Atlantis
Amely elsülyede.
Nincs tenger oly mély
És ár oly magas
Mint, amely feletted
Partot-partra mos,
Kisérlet vagy
S szabadulni akkor fogok.
Amikor elhunytak
Mind a csillagok,
Valamennyi csillag,
Valamennyi fény
És békességben alszom
Sírom fenekén.

1921. május 2. **KISS JÓZSEF.**

Ez évben már nem hagyta el lakását, Idős kora miatt állandóan otthon tartózkodott. Nem ment sehova és tisztelői is csak lakásán fogadta. A nyáron még Balatonfüreden volt. Az amerikai magyarok, főleg a kint élő magyar zsidók gyűjtöttek részére dollárokat, mert híre ment Amerikába is, hogy az agy poéta szűkös anyagi viszonyok között él. Az Amerikából küldött pénzen nyaralt az idén.

A szerkesztést
KAROLY JÓZSEF
fűzi.

NYILTÉR.

Az ezen rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.

„TRANSILVANIA“
cipőgyár részvénytársaság, Arad.

Felkérjük a t. o. részvényeseinket, kik vállalatunknál jegyzett részvényeik összegének utolsó részleteivel még hátralékban vannak, hogy részvény hátralékukat pénztárunknál 30 napon belül befizessék, mert különben alapszabályaink és a kereskedelmi törvény 170. §-ának értelmében összes jogukat elvesztik.

Arad 1921. október 23. 4186
AZ IGAZGATÓSÁG.

Majoros János kovács-mester és neje szül. Görgényi Julianna mint mélyen-sújtott szülők a maguk, ugyszintén az alólírottak, valamint számos rokon, ismerős és barátai novében is mélyen megtörve, de a Mindenható szentséges akaratában való megnyugvással szomorodott szívvel tudatják, hogy a legjobb fiu, illetőleg unoka, unokatestvér, rokon és jóbarát

Majoros József

tanuló

folyó évi október hó 26-án, hajnali 4 órakor, ifju életének 18-ik évében, hosszasan szenvedés után a Mindenható rendelkezéséhez képest visszaadta nemeselelkét Teremtőjének.

Felejhetejlen drága hallottunk földi maradványait f. hó 27-én, délután 4 órakor fogtak a Strada Dorobantilor (Urbán Iván-utca) 30. számú saját házából a rom. kath. anyaszentegyház szertartásai szerint a helybeli alsó temetőben levő családi sírkertben örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő gyászmise áldozat az elhunytak lelki üdvéért f. évi november hó 11-én, délelőtt 10 órakor fog a helybeli főtiszt. Minorita-atyák szentegyházában az egek Úrnak bemutatni.

Drága emléke szívünkben mindörökké élni fog!

Arad, 1921. október hó 26-án.

özv. Görgényi Józsefné szül. Avedik Rozália nagyanyja. Majoros József és neje, szül. Kabela Gizella, özv. Kuzsalik Józsefné, szül. Görgényi Terézia, Dengelegi Ferenc és neje, szül. Görgényi Róza, Weigl Frigyes és neje, szül. Majoros Katalin, Majoros István és családja. özv. Kuzsalik Ferencné, szül. Pistai Ilona, nagybácsik és nagynénik. Majoros Rudolf, Majoros Kató, Junák Kálmán és neje, szül. Kuzsalik Erzsébet, Kuzsalik Iluska, Kuzsalik Janika, Dengelegi Rózsika, unokatestvérei. És még sok számos rokon, ismerős és jóbarátok nevében is. 10536

Vargha Imre utódai, „Szent Margit“ első temetkezési intézete. Arad, Bulvardul Regina Maria (Andrássy-tér) 13.

Előjegyzésben

levő gyáralapításra gazdálkodásra alkalmas nagyterhes házak, továbbá helyi és külvárosi bér- és magánházak, hazak fűszerüzlettel, vagy vendéglővel, elfoglalható 2-5 szobás lakásokkal olcsón eladó. Bővebbet: **WALLINGER-IRODÁBAN** Földes-patika kapujával szemben. 11231

**Csunya nők szépek,
szép nők szebbek
lesznek a HAJÓS-féle
DORÉ-CRÉME**

Hajfestő „Mologen“
elismert legjobb gyártmányú fekete és barna színekben. Ár 35 K. Fentől azonos kapható.

Hajós gyégytárban
Aradon, Bulev. Regina Maria 22.

Az „Aradi Közlöny“

egyos példányai a

„KELET“

hirlapiroda szürkebódéjában

Str. Romanul (Zrinyi)-

Str. Bratianu (Weitzer)-

Str. Alexandri (Salaoz)-

Str. Horia (Szóchanyi)-

Str. Crisan (Karolina)-

utóok sarkán, elárusítóinál és rikkancosainál kaphatók.

Apró hirdetések.

Levelezés.

FOGLALKOZÁSSAL bíró csinos hölgy intim barátságát keresem. Leveletet találka és igények megjelölésével „Szép fermet“ jelígen kiadoba. 4201

FIATAL LEÁNY hűséges barátnője lenne annak a nemesszívű uriembernek aki 3000 leivel sürgősen kisegítene. Levelet „Életmentő“ jelígre kiadoba kér. 4203

ÖTSZAZ LEIÉL ki segítene ki fess, fiatal nőt. Választ „Hálás leszek“ jelígre lapban jelezve „Walinger“ hirdetőjébe kérek. 11231

Alkalmazás.

MINDENES leány azonnal vagy november 1-re felvétetik Strada Consistorului (Batthyány-utca) 23. 200

MINDENES FŐZÓNÓ vagy szobaleányi állást keresek. Óvár-tér 4. 4205

URASÁGI INAS laborans, vagy irodaszolgái állást keresek. Óvár-tér 4. 4204

FÜSZERNAGYKERESKEDESBÉ pontos kiszolgáló segéd kerestetik. Cim Kelet hirlapiroda. 11100

GYAKORLOTT kefekötő leányok jó fizetéssel felvételnek Str. Oltuz (Illés-utca) 101. szám. 4190

Lakás.

URIEMBER keres discret bejáratu csinosan bútorozott szobát belvárosban, esetleg teljes ellátással. Cim Kelet hirlapirodában. 11101

Ingatlan.

ELADÓ Strada Remus (Virág-utca) 18. számú kétszobás magánház elfoglalható lakással. 11231

ELADÓ Strada Mijlocul (Közép-utca) 22. számú ház elfoglalható három szobás lakással. 11231

Vétel és eladás.

FEHÉR RÓKA BOA 1500 lelel, egy hosszú szörme belés, két új selyem paplan egy keleti asztalterítő olcsón eladó Bul. Regina Maria (Andrássy-tér) 21. I. balra. 4202

TEKERCS CSOMAGOLOPAPIR, vékony, kapható Kuleszer könyvkereskedésében Dobó-u. 10671

VEHET, eladhat, cserélhet modern és régi műtárgyakat, képeket, szobrokat, szőnyegeket, porcellánokat, antik bútorokat a Szépművészeti Szalonban Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 29. Orf. taly-palota. Bekapcsolt telefon 333. szám. 11031

SALDO CONTISTAT keres az Aradi Olajipar R-T. Bulevardul Regels Ferdinand 22. sz. 11191

MINDENMŰ BUTORT, porcellánt, szőnyegét, képeket vesz és elad Salon Artistique Bulev. Regina Maria (Andrássy-tér) 20. 11045

IDEI LÓHERÉT és lucernamagot veszek nagyobb tételben. Ár és mennyiség ajánlat Berceck Viktor Alba-Iulia küldendők. 4160

Különféle.

MINORITA-TEPLOMTÓL a városigéig elveszett egy ezüst ridkűl 500 lei pénzzel. A megtalálót kérjük, hogy a Hermes kereskedelmi vállalatnál Luther Márton-utca 1. szám alatt adja le. Az 500 leit megtarthatja. 11101

EZERJÓFÚ gyomorelixir, páratlan hatásu szter gyomor és bél bántalmak, évágytalanság, hányinger, fellüvességek, emésztési zavaroknál. Dr. Földes gyógy-szertár Aradon. 10831

CSEH-SZLOVAKIÁBA utazom november 1-én kereskedelmi megbízásokkal pontosan teljesítek. Bővebbet Kelet hirlapiroda. 11100

HASZNALT OLOM megvételre kerestök. Bővebbet a kiadóban.

Nagy választék

női és leányka kabátokból

Lei 400-tól kezdve

Stern Testvérek

Strada Metianu (Ferry-utca) 2. szám.

Legjobb minőségű

TEA és RUM

oo kapható oo

Vojtek és Weisz
drogueriában ARADON. 4149

Lakását, üzletét, raktárát

pormentassé teheti anélkül, hogy bármit is elmozdítana helyéről, a szabadalmazott „Vacuum-klínár“ porszívó-géppel. Kivánatra szakértő embereimmel házakhoz megyünk. — Bővebb felvilágosítás: **Schwarz Zsigmondnál, str. Bratianu (Weitzer-utca) 7. szám.** 11167

Aradváros I. ker. előjárósága.

23538—1921.

HIRDETMÉNY.

A Cercul de recrutare 8743—1921. sz. rendeletéből kifolyólag felhívtnak az ipari vállalatok tulajdonosai hogy sürgősen jelentkezzenek a cercul de recrutarenál Arad vár a személyzetük felmentéséhez szükséges nyomtatványok átvételé végett.

Arad 1921. október hó 25-én.

Pocloana, a k. I. kerületi előjáró.

Aradváros I. ker. előjárósága.

23085—1921.

HIRDETMÉNY.

Közhírré teszem, hogy az országos vásár Aradon, mindennemű állat felhajtásával folyó év november hó 4-én fog megtartatni.

Arad 1921. október hó 26-án.

Pocloana, a k. I. kerületi előjáró.

Arad város I. ker. előjárósága.

No. 19799—1921.

HIRDETMÉNY.

A cercul de recrutare 3598—1921. sz. rendeletéből kifolyólag felhívtnak az összes Aradon tartózkodó 1903. évben született ifjak hogy összejárás végett jelentkezzenek az alább jelzett sorrendben a szükséges iratokkal a hivatalos órák alatt (9—12) a katonaugyi-osztálynál, személyesen, vagy hozzátartozójuk útján.

Jelentkezni tartoznak:
— Az I. ker. 1921. október 28-án.
— A II. ker. 1921. október 29-én.
— A III. ker. 1921. október 31-én.
— A IV. és V. ker. 1921. november 2-án.
— A VI. ker. 1921. november 3-án.
Azon ifjak akik ezen felhívásnak eteket nem tesznek, a katonai törvény értelmében szigoruan lesznek megbüntetve.

Arad 1921. október 26-án.

Pocloana, s. k. I. kerületi előjáró